

Regiomonitor beschermd wonen 2022

Onderzoek en Business Intelligence

Gemeente
Rotterdam

Wie zijn wij?

Onderzoek en Business Intelligence
is een afdeling binnen de gemeente Rotterdam.

De afdeling verzamelt informatie en doet onderzoek voor het maken en uitvoeren van beleid door de gemeente Rotterdam. Het onderzoek gaat over onderwerpen als gezondheid, zorg, onderwijs, re-integratie, demografie, ruimtelijke ordening en veiligheid. Soms is de gemeentelijke organisatie het onderwerp, vaker gaat het over de stad en haar bewoners. Het doel is steeds om met deze verzamelde kennis het beleid en de bedrijfsvoering van de gemeente te verbeteren.

Auteurs

Eva Mandos

Colofon

Gemeente Rotterdam, afdeling Onderzoek en Business Intelligence (OBI)

Datum: 24 april 2023
Projectnummer: 5030
Vragen: onderzoek@rotterdam.nl
Meer informatie: onderzoek010.nl

**Gemeente
Rotterdam**

Samenvatting.

Beschermd wonen is een voorziening voor Geestelijke Gezondheidszorg (GGZ) voor mensen die intensief begeleiding nodig hebben. Het is een combinatie van 24 uren toezicht en wonen.

Rotterdam voert als centrumgemeente de WMO-indicaties voor beschermd wonen uit voor inwoners van Rotterdam en de gemeenten Albrandswaard, Barendrecht, Capelle aan den IJssel, Krimpen aan den IJssel, Lansingerland en Ridderkerk.

Deze regiomonitor geeft een cijfermatig beeld van beschermd wonen. Indicaties voor de doelgroep verstandelijk beperkten (VB) zijn hierbij buiten beschouwing gelaten, omdat de indicaties hiervoor decentraal worden afgegeven.

Aantal indicaties

Op 1 januari 2023 waren er in totaal bijna 1.100 mensen met een GGZ-indicatie voor beschermd wonen vanuit de WMO. Dat zijn er aanzienlijk minder dan de afgelopen jaren, vanwege de hoge uitstroom in 2020 en 2021, en de relatief lage instroom. Dit heeft te maken met de openstelling van de Wet langdurige zorg (Wlz) voor geestelijke gezondheidszorg en, in mindere mate, een verschuiving van GGZ naar VB-indicaties.

WachtlIJst

Eind 2022 stonden zo'n 300 mensen op de wachtlIJst. Zo'n driekwart van hen heeft een extramuraal overbruggingsarrangement voor ambulante zorg. De rest verblijft in bijvoorbeeld een kliniek of penitentaire inrichting. De gemiddelde wachtduur bij instroom (in de tweede helft van 2022) voor mensen met een overbruggingsarrangement was 7 maanden.

Duur verblijf

Mensen die in 2022 uitstroomden, verbleven gemiddeld 3,5 jaar in beschermd wonen. In eerdere jaren was de verblijfsduur bij uitstroom langer. Hier is waarschijnlijk sprake van een Wlz-effect (de langstverblijvenden zijn inmiddels naar de Wlz overgegaan).

Gemeentelijke spreiding

De verhouding tussen de gemeente van herkomst, de gemeente van plaatsing en de gemeente van vestiging na uitstroom is bij de regiogemeenten gezamenlijk globaal in balans: Die bedraagt telkens zo'n 10%-12% van het totaal. Ten opzichte van de herkomst (66%) zijn er onevenredig veel plaatsingen in Rotterdam (90%) en uitstroom naar Rotterdam (74%). Dit komt door instroom vanuit gemeenten buiten de regio. Dit beeld is vergelijkbaar met vorige jaren.

Tenslotte

Een aantal opvallende zaken vragen wellicht een nadere analyse:

- Veel mensen van wie de indicatie in 2022 is beëindigd (zonder vervolginidatie) zijn niet verhuisd. Dat zal niet alleen gaan om mensen die zijn overgegaan naar de Wlz. Waarschijnlijk betreft het een achterstand in de herindicaties.
- Een kwart van de nieuwe indicaties in 2022 is nog niet verzilverd. Dat is meer dan voorheen.
- Meer dan 10% van de beëindigde indicaties is nooit verzilverd. Waar zijn deze mensen?
- Het aantal mensen dat overlijdt neemt af.

Inhoud.

1 Inleiding.	5
1.1 Beschermd wonen	5
1.2 Openstelling Wlz	5
1.3 Leeswijzer	5
1.4 Bronnen en kwaliteit	6
2 Aantal indicaties voor BW	7
2.1 Instroom	7
2.1.1 Aantal afgegeven indicaties	7
2.1.2 Wachtlijst en overbrugging	8
2.1.3 Wachtduur bij instroom	8
2.1.4 Aanvragen en afwijzingen	9
2.2 Uitstroom	9
2.2.1 Uitstroom in de afgelopen jaren	10
2.2.2 Duur verblijf	10
2.3 Aantal lopende indicaties op 1 januari	11
3 Spreiding en regiogemeenten	13
3.1 Gemeente van herkomst	14
3.1.1 Nieuwe instroom per jaar	14
3.1.2 Zittend bestand op 1 januari	14
3.2 Gemeente van plaatsing	15
3.3 Gemeente van vestiging na uitstroom	16
3.4 Verhouding herkomst, plaatsing en uitstroom	17
4 Tabellen	18
4.1 Instroom	18
4.2 Uitstroom	18
4.3 Lopende indicaties	19
4.4 Gemeente van herkomst, nieuwe instroom	19
4.5 Gemeente van herkomst, zittend bestand	21
4.6 Gemeente van plaatsing	21

1 Inleiding.

1.1 Beschermd wonen

In 2015 is de financiering van beschermd en begeleid wonen overgegaan van het Rijk (via de AWBZ) naar gemeenten (WMO). Rotterdam voert als centrumgemeente de indicaties voor beschermd wonen uit voor inwoners van Rotterdam en de gemeenten Albrandswaard, Barendrecht, Capelle aan den IJssel, Krimpen aan den IJssel, Lansingerland en Ridderkerk.

Beschermd wonen is een voorziening voor Geestelijke Gezondheidszorg (GGZ) voor mensen die intensief begeleiding nodig hebben. Het is een combinatie van 24 uren toezicht en wonen. Bij beschermd wonen wordt de *begeleiding* gefinancierd vanuit de WMO. Mocht *behandeling* nodig zijn, dan kan dat gefinancierd worden vanuit de Zorgverzekeringswet

Voorzieningen voor de doelgroep Verstandelijk beperkten (VB) zijn in deze rapportage buiten beschouwing gelaten, omdat, anders dan bij de doelgroep GGZ, de afzonderlijke gemeenten hiervoor zelf verantwoordelijk zijn.

1.2 Openstelling Wlz

Vanaf 2021 is de Wet langdurige zorg (Wlz) ook opengesteld voor mensen met langdurige GGZ-problematiek. Een deel van de zorg en begeleiding die voorheen via de WMO werd gefinancierd wordt daarmee overgeheveld naar de Wlz. Dit geldt in het bijzonder voor een deel van de mensen die gebruik maakt van een WMO-indicatie voor Beschermd wonen.

In de regiomonitor over 2020 zagen we al dat een aanzienlijk aantal BW-indicaties is beëindigd op 31 december 2020 waarvan de aanname is dat dit om mensen gaat die zijn overgegaan naar de Wlz. Ook in 2021 zijn er aanzienlijke aantallen indicaties 'omgezet' naar een CIZ-indicatie voor Wlz.

Het 'omzetten' van een WMO-indicatie van de gemeente naar een Wlz-indicatie van het Rijk (het CIZ) gebeurt op initiatief van (of namens) de cliënt zelf en is dus geen actie die centraal vanuit de gemeente wordt uitgevoerd of gecoördineerd. Dit brengt met zich mee dat de gemeente op dit moment geen inzicht heeft in hoeveel en welke mensen precies een CIZ-indicatie hebben ontvangen en verzilverd.

Concreet betekent dit voor de regiomonitor bijvoorbeeld dat we geen nauwkeurig onderscheid kunnen maken tussen 'echte' uitstroom en mensen waarbij de WMO-indicatie weliswaar is beëindigd, maar die hun zorg voortzetten met een Wlz-indicatie. Dat heeft ook gevolgen voor de analyses rondom het vaststellen van de 'gemeente van uitstroom'.

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk twee geven we een overzicht van de totale instroom en uitstroom van de afgelopen jaren, en een overzicht van het aantal indicaties op 1 januari 2015 tot en met 1 januari 2023.

In hoofdstuk drie maken we een onderscheid naar de verschillende gemeenten. We kijken dan uit welke gemeente mensen afkomstig zijn, waar ze beschermd wonen en in welke gemeente ze zich vestigen na uitstroom.

Voor de overzichtelijkheid is in hoofdstuk 2 en 3 een beperkt aantal grafieken en tabellen opgenomen. De achterliggende cijfers zijn terug te vinden in hoofdstuk 4

1.4 Bronnen en kwaliteit

Voor het opstellen van dit overzicht wordt gebruik gemaakt van verschillende registratiesystemen. Deze systemen worden voor meerdere doeleinden en doelgroepen ingezet. Het genereren van managementinformatie die specifiek betrekking heeft op beschermd wonen is daarmee op onderdelen complex. Voor bepaalde analyses is het bovendien nodig informatie uit verschillende systemen aan elkaar te verbinden (zoals Socrates, Sorga, het Berichtenverkeer, Gidso en de BRP). Omdat de structuur van deze systemen niet gelijk is, is het niet altijd mogelijk deze verbindingen 100% kloppend te maken.

Concreet levert dit enige betrouwbaarheidsmarges op, bijvoorbeeld bij het

onderscheid tussen eerste indicaties, herindicaties en mutatie en bij het vaststellen van het moment waarop de indicatie wordt verzilverd (start van de zorg). Bij de analyses in hoofdstuk 3 over de spreiding geldt bovendien dat de informatie niet altijd compleet lijkt te zijn waardoor de bevindingen als indicatief moeten worden beschouwd. Er zijn schatting gemaakt op basis van aannames, beslisregels en soms incomplete gegevens.

Een laatste beperking is dat er geen informatie beschikbaar is over extramurale arrangementen die de regiogemeenten zelf afgeven voor ambulante begeleiding aan mensen die op de wachtlijst staan.

2 Aantal indicaties voor BW

2.1 Instroom

2.1.1 Aantal afgegeven indicaties

In 2022 zijn er 372 nieuwe indicaties afgegeven voor beschermd wonen, waarvan 238 voor volwassenen en 134 voor jongeren (van 18 tot en met 22 jaar). Bij het merendeel (320, 86%) gaat het om mensen die nog nooit eerder een indicatie voor beschermd wonen hadden. Bij de overige (52,14%) gaat het om herinstroom. Deze mensen hebben eerder al eens een indicatie voor beschermd wonen gehad, maar omdat deze tenminste een jaar geleden is beëindigd, wordt de nieuwe indicatie gezien als nieuwe instroom en niet als een herindicatie (conform voornemen bij invoering woonplaatsbeginsel)¹.

Van de nieuwe indicaties gaat het in 8% van de gevallen (29 keer) om een indicatie die wordt gefinancierd met een PGB (persoonsgebonden budget).

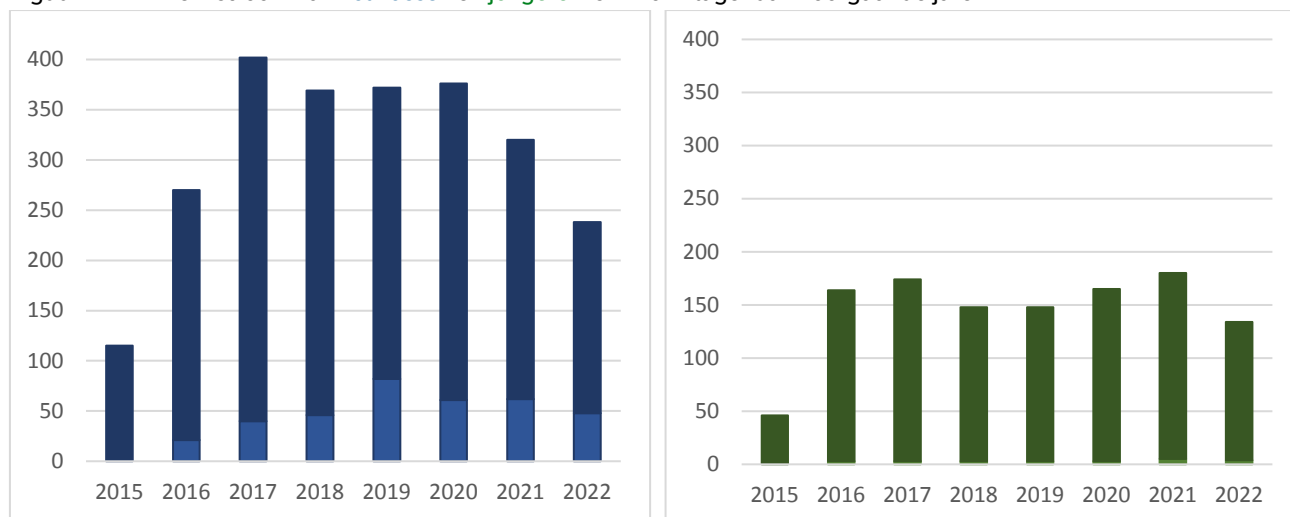
De instroom in 2022 is veel lager dan de voorgaande jaren. In figuur 1 is te zien dat de instroom onder volwassenen in 2018, 2019 en 2020 redelijk stabiel was en daarna afneemt. Dit zal samenhangen met de openstelling van de Wlz. Ook weten we dat er steeds vaker voor wordt gekozen om mensen met een (licht) verstandelijke beperking geen GGZ-indicatie maar een VB-indicatie te geven.

Bij jongeren was er in 2020 en 2021 nog een stijging, maar zien we in 2022 voor het eerst ook een daling.

Overigens zal de instroom in 2022 nog wat hoger uitvallen in verband met indicaties die met terugwerkende kracht worden afgegeven of verwerkt. De verwachting is echter dat de definitieve instroom in 2022 dan nog steeds substantieel lager zal zijn dan in 2021.

Alle onderliggende cijfers zijn terug te vinden in de tabellen in hoofdstuk 4.

Figuur 1 De instroom van volwassenen en jongeren is in 2022 lager dan voorgaande jaren

¹ De definitie kan wat afwijken van die in (eerdere edities van) de Raadsmonitor waarin een grens van 6 maanden geldt voor

herinstroom en er bij een voorafgaande extramurale indicatie geen sprake van nieuwe instroom.

Daadwerkelijke plaatsing

Niet alle nieuwe indicaties leiden ook (direct) tot een plaatsing. Volgens de beschikbare registratie is van de nieuwe indicaties uit 2022 op dit moment zo'n 75% ook daadwerkelijk verzilverd (dat wil zeggen, er is zorg gedeclareerd door een zorgaanbieder). Dat is een opvallend laag aandeel. In eerdere jaren lag dit percentage boven de 80%. Mogelijk is de registratie op dit punt onvolledig of is er een achterstand bij de zorgaanbieders in het indienen van declaraties.

De verzilveringsgraad zal in de loop van het jaar nog wel stijgen. Wanneer we bijvoorbeeld kijken naar de instroom uit 2021, dan is de verzilveringsgraad gestegen van 82% begin 2022 naar 87% begin 2023.

Overigens geldt voor de PGB-gefinancierde indicaties dat we die (in deze rapportage) allemaal als 'verzilverd' aanmerken (er is immers geen informatie over declaraties door zorgaanbieders).

2.1.2 Wachttijd en overbrugging

Aantal mensen op de wachtlijst

Mensen van wie is vastgesteld dat beschermd wonen passend is maar die nog niet zijn geplaatst, staan (in ieder geval theoretisch) op de wachtlijst. Op 31 december 2022 stonden er 305 mensen op de wachtlijst (225 volwassenen en 80 jongeren). Medio 2022 ging het om 315 mensen.

Overbrugging, direct indiceren en prioriteit

We kunnen de wachtlijst globaal indelen in twee groepen. Zo'n 75% van de mensen op de wachtlijst krijgt een zogenoemd overbruggingsarrangement voor ambulante zorg. Dit is bijvoorbeeld voor mensen die dakloos zijn (nachtopvang, buitenslapers, bankslapers) of zelfstandig wonen. Op 31 december ging het om 220 mensen. Deze worden ook wel aangeduid als 'actief wachtend'. Dit is overigens exclusief mensen die een overbruggingsarrangement hebben dat door een regiogemeenten is afgegeven.

Mensen die al zorg ontvangen en een stabiele verblijfplaats hebben, hebben geen overbruggingsarrangement nodig en krijgen direct een indicatie voor beschermd wonen. Het gaat dan

bijvoorbeeld om mensen die in een kliniek verblijven of een penitentiaire inrichting. Dit gaat om 85 mensen. Deze worden ook wel aangeduid als 'niet actief wachtend'.

Overigens zien we ook mensen instromen in beschermd wonen vanuit een andere extramurale indicatie dan een overbrugging. Denk hierbij bijvoorbeeld aan mensen die vanuit de nachtopvang naar een doorstroomvoorziening gaan om woonvaardigheden te leren, maar waarbij gaandeweg wordt vastgesteld dat beschermd wonen toch passender is.

Mensen op de wachtlijst worden besproken in de plaatsingscommissie met vertegenwoordigers van de gemeente en zorgaanbieders. Mensen die in de nachtopvang verblijven of al langer dan zes maanden een overbrugging hebben krijgen hierbij prioriteit.

Uit de aantekeningen van deze besprekingen komt de individuele casuïstiek goed naar voren. Daaruit blijkt bijvoorbeeld ook dat mensen niet altijd goed in beeld zijn, niet verschijnen op afspraken, een aanbod afwijzen of tussentijds worden opgenomen. Dit verhoogt de wachttijd, maar past ook bij de problematiek van de doelgroep.

NB: mensen met een overbrugging krijgen pas een intramurale indicatie wanneer ze daadwerkelijk geplaatst zijn. Bij mensen zonder overbrugging wordt er wel al een intramurale indicatie afgegeven ('direct indiceren'). Zolang deze mensen nog niet zijn geplaatst, is er dan dus sprake van een niet verzilverde indicatie. In de paragraaf over instroom werd ook verwezen naar niet verzilverde indicaties. Dat gaat dus om de groep met een directe indicatie en niet om mensen met een overbrugging, want die hebben nog geen intramurale indicatie.

2.1.3 Wachtduur bij instroom

Zoals beschreven zijn er verschillende situaties van waaruit mensen instromen in beschermd wonen. Daarmee is het niet zinvol een generieke uitspraak te doen over de wachttijd (per subgroep moet dit op een andere manier berekend en geïdentificeerd worden).

Wel kunnen we een goede indicatie geven door in te zoomen op een bepaalde groep. Hiervoor kijken we naar **volwassenen** die in de tweede helft van 2022 voor het eerst een indicatie voor beschermd wonen kregen die ook daadwerkelijk is verzilverd, en **waarbij er sprake was van één of meerdere overbruggingsarrangementen**. Dat gaat om 30 mensen. Een overbrugging wordt afgegeven voor zes maanden en kan zo nodig verlengd worden met telkens drie maanden.

Gerekend vanaf de start van de eerste overbrugging tot de start van de intramurale zorg was de wachttijd voor deze groep **gemiddeld 7 maanden**, met een minimum van 2 dagen en een maximum van 21 maanden. Iets meer dan de helft is binnen zes maanden geplaatst (zie onderstaande tabel).

Tabel 1 Ruim de helft van de volwassenen met een overbrugging wordt binnen een half jaar geplaatst (2e halfjaar 2022)

	Aantal
Binnen 3 maanden	7
Binnen 3-6 maanden	10
Binnen 6-12 maanden	8
Na meer dan een jaar	5
Totaal	30

2.1.4 Aanvragen en afwijzingen

Op dit moment zijn onvoldoende gegevens beschikbaar om een goed beeld te geven van het aantal aanvragen en afwijzingen c.q. toelatingen voor beschermd wonen. Mede omdat dit pas vanaf eind 2022 wordt geregistreerd in de nieuwe systemen. Echter, de signalen zijn dat er maar beperkt mensen worden afgewezen voor beschermd wonen.

Hierbij is het ook goed te bedenken dat er bij volwassenen globaal twee routes zijn naar

beschermd wonen namelijk aanmeldingen van/via zorgaanbieders en cliënten zelf, en mensen die bijvoorbeeld in de nachtopvang verblijven en waarbij tijdens de vraagverheldering blijkt dat beschermd wonen passend is. In dat laatste geval zal er nooit sprake zijn van een afwijzing voor beschermd wonen, omdat de aanmelding pas wordt gedaan wanneer al is vastgesteld dat beschermd wonen passend is.

Voor volwassenen weten we wel dat er in 2022 in totaal 709 nieuwe meldingen zijn gedaan bij het team dat de BW-aanvragen behandelt, waarvan er zo'n 400 zijn afgehandeld met een (positieve) beschikking (voor direct indiceren of een extramurale indicatie, in de regel is dat dan een overbrugging). De overige 300 aanmeldingen zal het (volgens medewerkers) met name gaan om nog niet afgehandelde aanvragen en minder vaak om afwijzingen of doorverwijzingen.

2.2 Uitstroom

Inleiding

We spreken in deze rapportage van uitstroom wanneer een indicatie afloopt en er geen nieuwe WMO-indicatie voor beschermd wonen op volgt².

Het kan hierbij gaan om mensen die na afloop van de indicatie een ander soort WMO-indicatie krijgen (bijvoorbeeld voor extramurale zorg), of mensen die overgaan naar een anders gefinancierde zorg (bijvoorbeeld Wlz). Uitstroom zonder enige vorm van vervolgzorg ligt niet voor de hand, maar kan (zeker in het geval van uitval) wel voorkomen. Voor een beperkt deel gaat het om voortijdige uitstroom, bijvoorbeeld bij overlijden of verhuizing naar een andere gemeente. Daarnaast komt het soms voor dat de indicatie al heel snel weer wordt beëindigd. Dan lijkt het erop alsof de indicatie niet echt verzilverd is.

De openstelling van de Wlz heeft, zoals verwacht mag worden, ertoe geleid dat veel WMO-indicaties voor beschermd wonen zijn beëindigd. Binnen de gemeente is er geen registratie beschikbaar van de

² Er is in deze monitor een correctie gedaan voor gevallen waarin de indicatie in het ene systeem nog niet is beëindigd, maar de

zorgaanbieder via een zogenoemd 307 bericht heeft gemeld dat de zorg is beëindigd.

personen die een indicatie hebben gekregen voor de Wlz. We kunnen dus niet precies aangeven welk deel van de uitstroom 'reguliere doorstroom' betreft en welk deel voortgang van de intramurale zorg via de Wlz.

2.2.1 Uitstroom in de afgelopen jaren

In 2022 zijn er 617 indicaties beëindigd. Dit aantal zal naar verwachting nog (naar beneden) worden bijgesteld (omdat er nog herindicaties moeten worden afgehandeld waardoor mensen toch niet uitstromen).

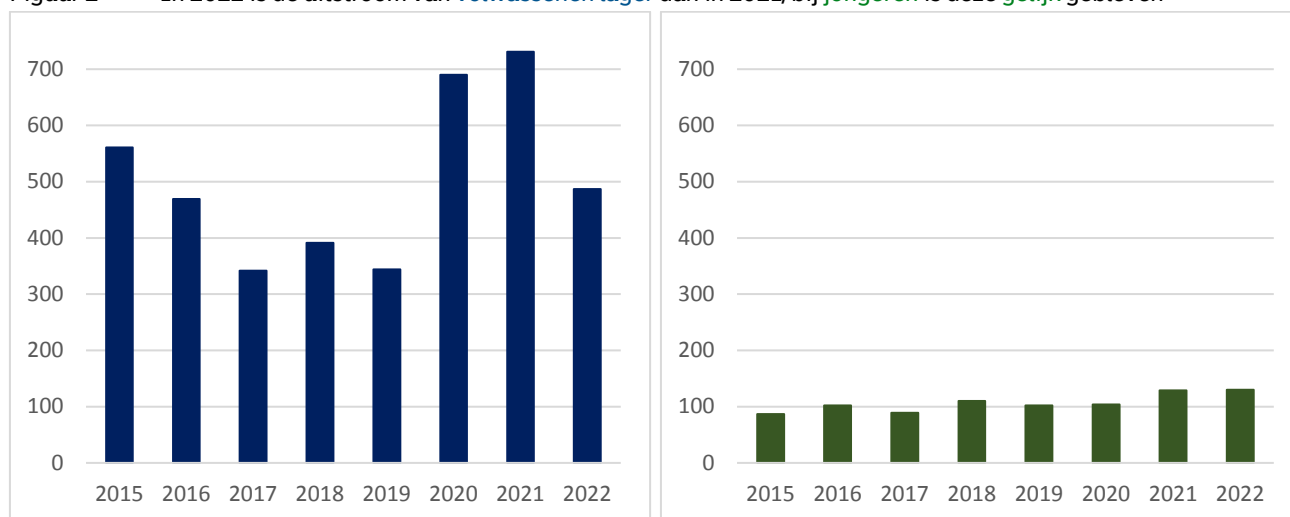
In figuur 2 is te zien dat er bij **volwassenen** in 2020 en 2021 een hele hoge uitstroom was, waarschijnlijk als gevolg van de openstelling van de Wlz. In 2022 is

de uitstroom veel lager (487), maar nog wel hoger dan de eerdere jaren. Mogelijk is er nog steeds sprake van een 'Wlz-effect'.

Bij **jongeren** lijkt er minder sprake te zijn van een duidelijk Wlz-effect. De uitstroom in 2022 (130) is vooralsnog gelijk aan die van 2021 en iets hoger dan de voorgaande jaren³.

Een deel van de in 2022 beëindigde indicaties (zo'n 13%) was overigens (voor zover nu bekend) niet verzilverd. Er is dan dus eigenlijk niet echt sprake van uitstroom maar wel van het beëindigen of aflopen van de indicatie en daarmee het recht op zorg. Opvallend is dat het aantal mensen dat is overleden de afgelopen jaren is afgenomen van bijna 70 in 2020 naar 40 in 2021 en 'maar' 15 in 2022.

Figuur 2 In 2022 is de uitstroom van **volwassenen** lager dan in 2021, bij **jongeren** is deze **gelijk** gebleven

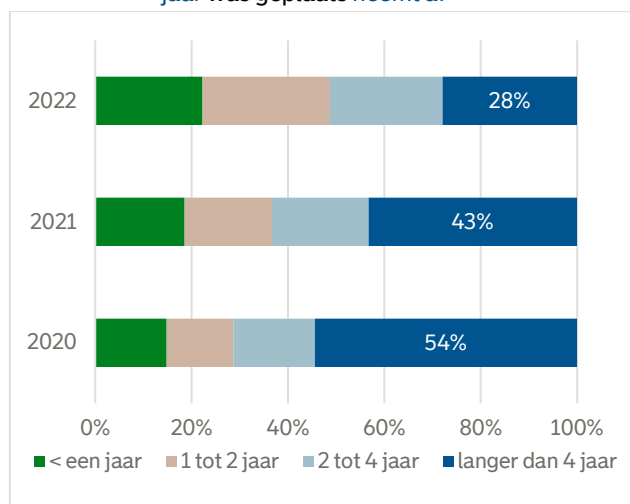
2.2.2 Duur verblijf

De gemiddelde duur van de indicatie op het moment van uitstroom (van daadwerkelijk verzilverde indicaties) is afgenomen van gemiddeld 4 jaar in 2020 naar 3,5 jaar in 2021 en 3 jaar in 2022. Ook hier zien we weer een Wlz-effect: juist de mensen met de langste verblijfsduur zijn in 2020 en 2021 uitgestroomd.

In figuur 3 is ook te zien dat de groep die bij uitstroom vier jaar of langer was geplaatst steeds kleiner wordt.

³ Er kan nog sprake zijn van een correctie achteraf waarbij de uitstroom wat hoger gaat uitvallen.

Figuur 3 Het aandeel uitstromers dat langer dan vier jaar was geplaatst neemt af

Wanneer een indicatie niet verzilverd wordt, blijft gedurende de geïndiceerde periode wel het recht op zorg bestaan. De verzilveringsgraad op 1 januari 2023 is nu nog laag (83%), maar de ervaring leert dat dit in de loop van het jaar nog zal toenemen⁴. Ook het totaal aantal indicaties op 1 januari 2023 zal met terugwerkende waarschijnlijk nog oplopen.

Zoals eerder opgemerkt hangt de afname van het aantal GGZ-indicaties samen met de openstelling van de Wlz en (in minder mate) met een verschuiving naar VB-indicaties. We kunnen dus niet “zomaar” zeggen dat het totaal aantal mensen dat gebruik maakt van een voorziening die we kunnen typeren als beschermd wonen is afgenomen

2.3 Aantal lopende indicaties op 1 januari

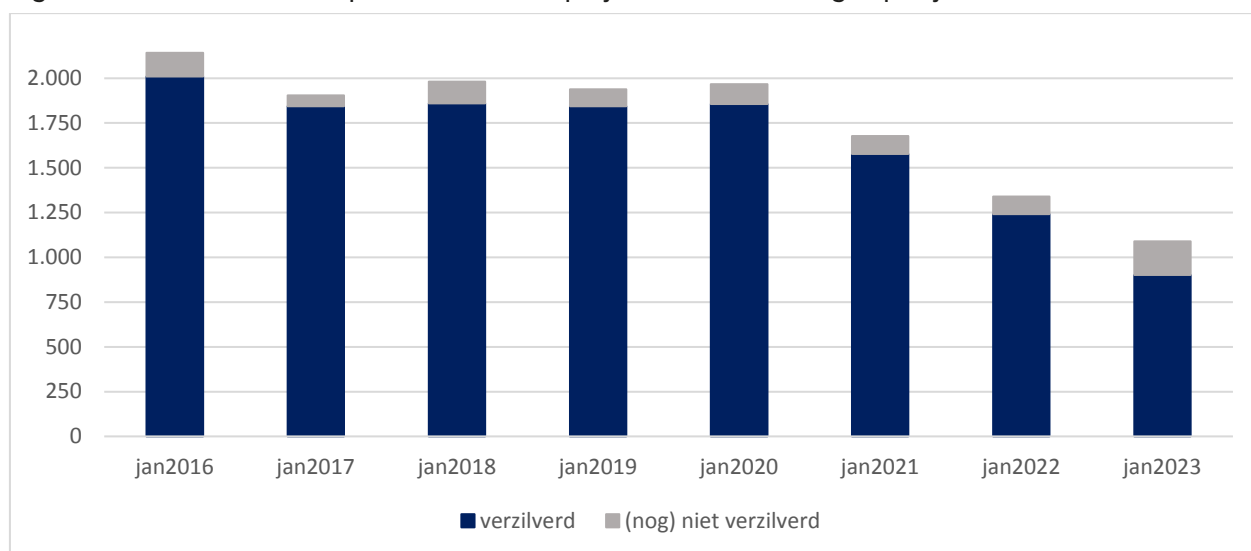
Op 1 januari 2023 waren er in totaal bijna 1.100 mensen met een indicatie voor beschermd wonen.

Dat zijn er aanzienlijk minder dan de afgelopen jaren, vanwege de hoge uitstroom in 2020 en in 2021 en de relatief lage instroom. In de jaren 2017-2020 schommelde het aantal indicaties rond de 1.950.

Ook de verzilveringsgraad neemt de afgelopen jaren iets af. Deze was het hoogst in 2017 (97%) en is op 1 januari 2022 93%.

Ter indicatie: er zijn begin 2023 zo’n 140 intramurale indicaties voor de cliëntgroep VB en we schatten (op basis van inwoneraantallen) dat er eind 2021 zo’n 700 mensen in de regio een Wlz-indicatie “GGZ-wonen met intensieve begeleiding” hebben⁵. Als we die 840 optellen bij de 1.100 WMO GGZ-indicaties, komen we weer uit op de ongeveer 1.950 indicaties van een aantal jaar geleden.

Figuur 4 Het aantal lopende indicaties op 1 januari neemt de afgelopen jaren sterk af

⁴ Bij het onderscheid wel/niet verzilverd wordt niet gekeken naar het moment waarop de verzilvering start. Als een indicatie op enig moment wordt verzilverd, spreken we (ook op 1 januari) van

een verzilverde indicatie, ook als dat op 1 januari nog niet het geval was.

⁵ Bron: CBS Statline. Totaal 13.145 indicaties. Inwoneraantal Rotterdam+BARCKL=5,34 % van Nederland. $13.145 \times 5,34\% = 702$.

3 Spreiding en regiogemeenten

Inleiding

Dit hoofdstuk geeft inzicht in de spreiding van mensen over de verschillende gemeenten. We kijken daarbij naar drie onderdelen:

1. Wat is de gemeente van herkomst van mensen die gebruik maken van beschermd wonen.
2. Hoe zijn de daadwerkelijke BW-plaatsingen verdeeld over de gemeenten.
3. In welke gemeente vestigen mensen zich na uitstroom uit beschermd wonen.

Deze rapportage geeft geen zicht op het aantal mensen dat oorspronkelijk uit onze centrumregio afkomstig is en instroomt in beschermd wonen elders in het land⁶.

In de grafieken (en tabellen in hoofdstuk 4) wordt de afkorting BARCKL gebruikt voor de gemeenten Barendrecht, Albrandswaard, Ridderkerk, Capelle aan den IJssel, Krimpen aan den IJssel en Lansingerland.

De analyse van deze inzichten is gebaseerd op een koppeling van verschillende databronnen (waaronder de lokale BRP) en verschillende beslisregels over bijvoorbeeld het vaststellen van de gemeente van herkomst. Het gaat hierbij dus niet om 'harde' cijfers uit een registratie en er is ook geen wettelijke definitie van 'gemeente van herkomst'. Het gaat dus om een indicatie op basis van aannames en schattingen.

Voorbeeld: Bij het bepalen van de herkomst wordt het meest recente woonadres gezocht in de BRP. Hiervoor maken we gebruik van een lokale lijst met (zorg-) instellingen, briefadressen en dergelijke. Echter, wanneer iemand bijvoorbeeld in Ridderkerk woonde, wordt opgenomen in een kliniek in Goes en vervolgens instroomt in een BW-locatie, dan kan ten onrechte de herkomst als Goes worden vastgesteld, omdat wij het adres niet herkennen als instellingsadres (i.e. een kliniek). Adressen die vaak voorkomen worden alsnog toegevoegd aan de lijst met instellingsadressen, maar de lijst blijft onvolledig.

⁶ Deze informatie zou moeten worden opgevraagd bij alle andere centrumgemeenten in Nederland.

3.1 Gemeente van herkomst

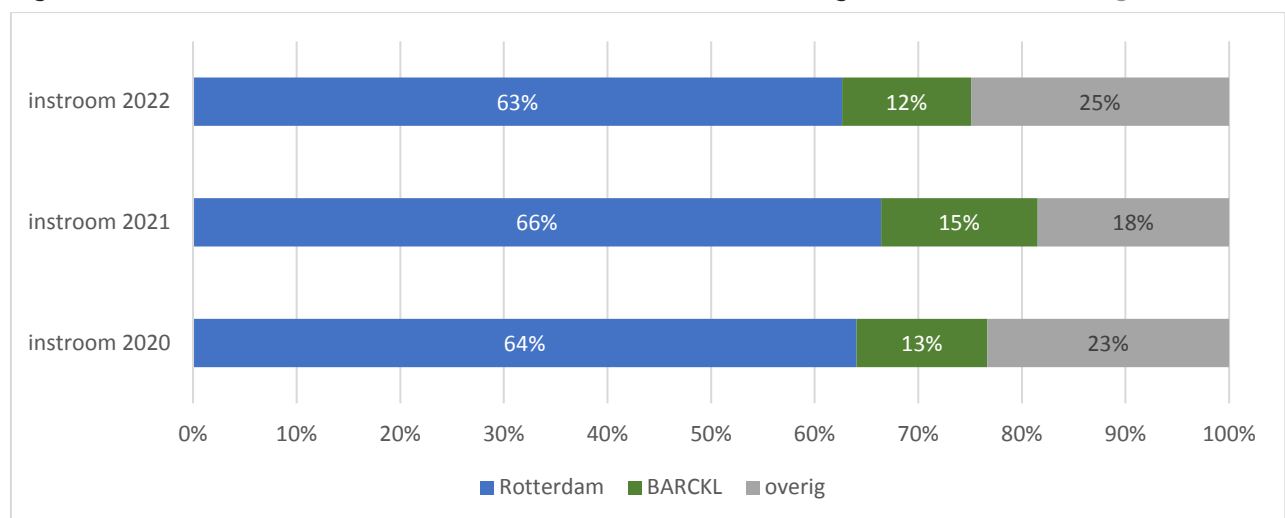
3.1.1 Nieuwe instroom per jaar

Om een indruk te krijgen van de ontwikkelingen in de instroom, is het inzichtelijk om per kalenderjaar te bekijken waar de *nieuwe* instroom vandaan komt. We beperken ons hierbij tot de daadwerkelijk verzilverde indicaties. Met name voor de instroom uit 2022 zal dit aantal nog toenemen en moet het beeld misschien worden bijgesteld. Verder dient vermeld dat volgens de toegepaste beslisregels bij zo'n 10% van de mensen nog geen gemeente van herkomst is vastgesteld. Hiervoor is een bijinschatting gedaan.

In onderstaande figuur is te zien dat de afgelopen jaren zo'n twee derde van de mensen uit Rotterdam komt. Een aanzienlijk deel komt (volgens de beschikbare informatie) van buiten de regio. De percentages verschillen wat per jaar, maar het globale beeld is stabiel.

Binnen de regiogemeenten komt de meeste instroom uit Capelle aan den IJssel. De (geschatte) aantallen per gemeente zijn terug te vinden in de tabellenbijlage.

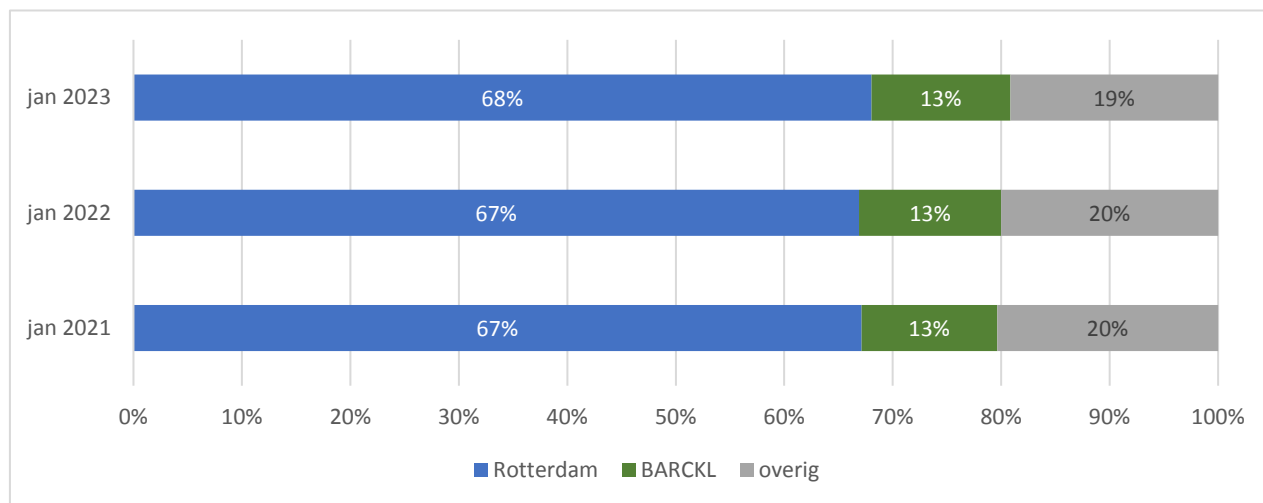
Figuur 5 De nieuwe instromers komen vooral uit Rotterdam en gemeenten buiten de regio

3.1.2 Zittend bestand op 1 januari

Naast de nieuwe instroom per jaar is in figuur 6 te zien wat de herkomst was van alle mensen die op 1 januari een indicatie hadden. Hierin is te zien dat dit beeld in hoge mate overeenkomt met de jaarlijkse nieuwe instroom (figuur 5). Het beeld is de afgelopen jaren erg stabiel, ook omdat het merendeels dezelfde mensen betreft.

Figuur 6 De verdeling naar herkomst van mensen met een indicatie op 1 januari is de afgelopen jaren stabiel

3.2 Gemeente van plaatsing

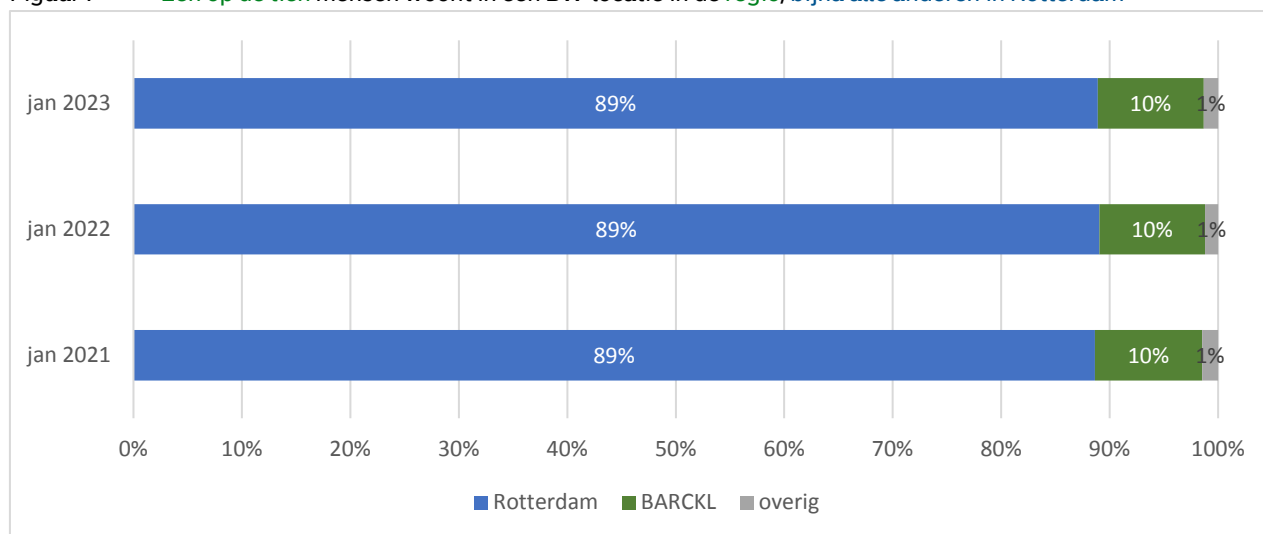
Bijna 90% van de BW'ers woont op een locatie in Rotterdam en 10% in een regiogemeente (zie figuur 7). Deze verdeling is de afgelopen drie jaar onveranderd. Dat komt ook omdat het voor een aanzienlijk deel telkens om dezelfde mensen gaat.

Op het niveau van de afzonderlijke regiogemeenten zien we grotere verschillen tussen de jaren. Met

name de afname van het aantal plaatsingen in Ridderkerk valt hierbij op (zie tabellen in hoofdstuk 4).

Verklaringen voor schommelingen zijn bijvoorbeeld de sluiting of opening van een locatie. En met name bij kleinere aantallen (zoals in Krimpen a/d/ IJssel) kan het zijn dat indicaties toevallig net wel of net niet op 1 januari geldig zijn en dus wel of niet meegeteld worden in het overzicht.

Figuur 7 Eén op de tien mensen woont in een BW-locatie in de regio, bijna alle anderen in Rotterdam

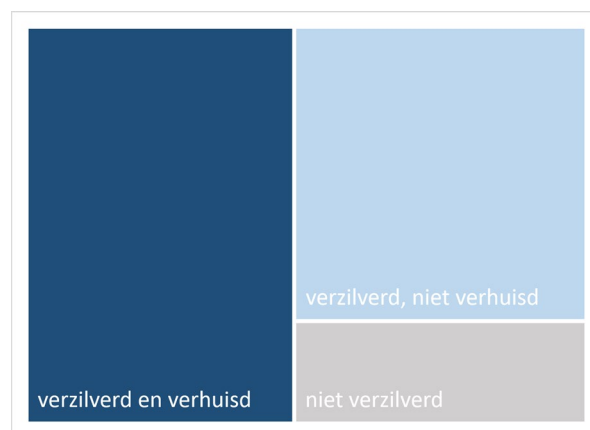
3.3 Gemeente van vestiging na uitstroom

Voor een zinvolle analyse van de gemeente van vestiging na uitstroom (en hoe deze verdeling zich verhoudt tot de gemeente van herkomst), zouden we eigenlijk alleen willen focussen op de mensen die daadwerkelijk uitstromen uit beschermd wonen, en niet op de mensen waarvan de WMO-indicatie weliswaar is beëindigd, maar die hun zorg blijven ontvangen via de Wlz (en zich niet elders vestigen). Zoals gezegd hebben we geen beschikking over Wlz gegevens. Wanneer we kijken naar de meest recente adressen van mensen wier indicatie in 2022 is beëindigd, krijgen we hier echter wel wat aanwijzingen voor.

Van de 617 beëindigde indicaties waren er, voor zover bekend, 83 niet verzilverd. Deze laten we buiten beschouwing. Van de overige zien we dat 45% (239 mensen) niet verhuisd lijken te zijn: hun meest recente adres dateert namelijk van 2021 of eerder, en dat zal dus in de regel het adres van hun beschermd wonen locatie zijn. Bij 55% (295 mensen) zien we wél een adreswijziging in 2022 of 2023. Dat zou erop kunnen wijzen dat van de ruim 600 beëindigde indicaties, er bij zo'n 300 dus ook daadwerkelijk sprake is van 'echte' uitstroom.

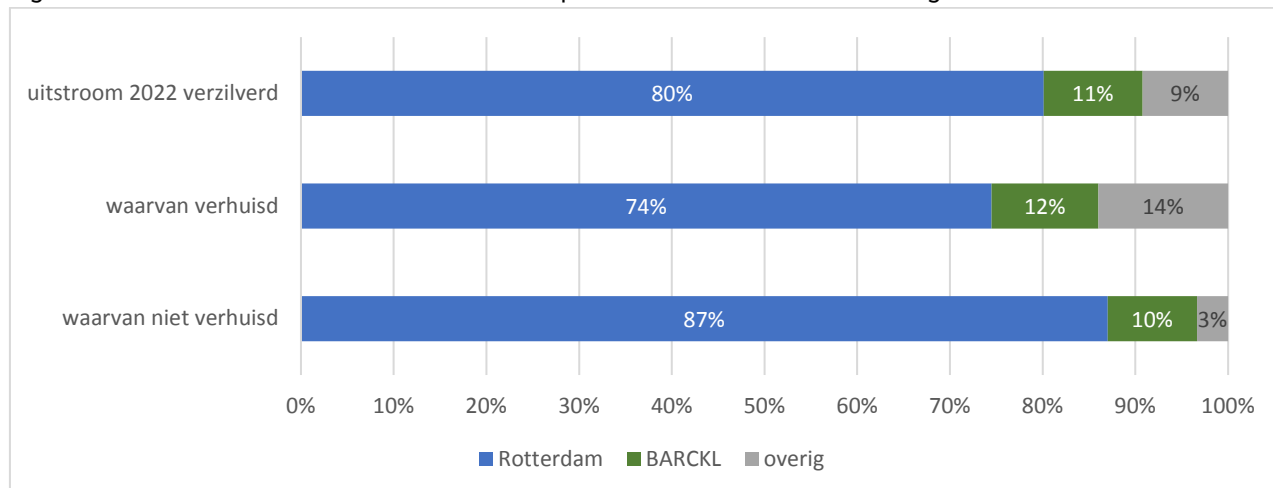
Er zijn verschillende redenen denkbaar waarom mensen van wie de indicatie is beëindigd niet verhuizen. Naast de eerdergenoemde overgang

naar de Wlz zou er ook sprake kunnen zijn van het 'omklappen' van een woning naar ambulante zorg. Een eerste handmatige steekproef laat echter zien dat bij een aanzienlijk deel van deze gevallen er een achterstand is in het uitvoeren van herindicaties, waarbij met terugwerkende kracht zal blijken dat er eigenlijk geen sprake is van uitstroom

In onderstaande figuur is de verdeling weergegeven van de actuele woonplaats. Als eerste van alle beëindigde verzilverde indicaties en daarna van de groep die wel of niet verhuisd is. Dan zien we dat van de mensen die (waarschijnlijk) 'echt' zijn uitgestroomd, driekwart zich in Rotterdam vestigt en 12% in een regiogemeente.

Figuur 8 Driekwart van de mensen die na afloop van hun indicatie verhuizen vestigen zich in Rotterdam

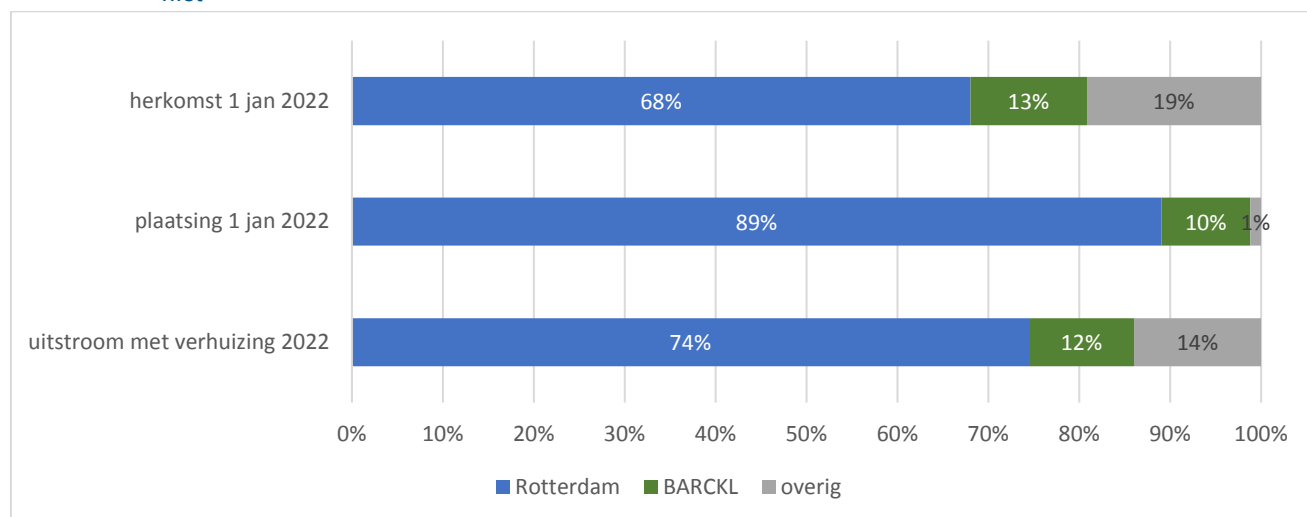

3.4 Verhouding herkomst, plaatsing en uitstroom

In figuur 9 zijn de gegevens over de gemeente van herkomst, de gemeente van plaatsing en de gemeente van vestiging na uitstroom nog eens

gecombineerd weergegeven. Daarin is te zien dat er vooral voor Rotterdam een scheve verhouding is. We weten echter niet hoeveel Rotterdammers er buiten de regio zijn geplaatst (het tegenovergestelde van mensen van buiten de regio, die in Rotterdam zijn geplaatst).

Figuur 9 De verhouding herkomst-plaatsing-uitstroom is voor de **regiogemeenten redelijk in balans**, voor **Rotterdam niet**

4 Tabellen

4.1 Instroom

Tabel 2 Instroom per jaar van volwassenen en jongeren, en verzilvering

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Volwassenen	115	270	402	369	372	376	320	238
Jongeren	46	164	174	148	148	165	180	134
Totaal	161	434	576	517	520	541	500	372
<i>Verzilverd</i>		370	415	442	430	465	437	281
		85%	72%	85%	83%	86%	87%	76%

Tabel 3 Instroom per jaar, onderscheiden naar eerste instroom en herinstroom na tenminste een jaar

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Herinstroom	0	24	43	49	85	64	67	52
Eerste instroom	161	410	533	468	435	477	433	320
Totaal	161	434	576	517	520	541	500	372
Waarvan PGB								29

4.2 Uitstroom

Tabel 4 Uitstroom per jaar van volwassen en jongeren

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Volwassenen	561	469	342	391	344	690	731	487
Jongeren	87	102	89	110	102	104	129	130
Totaal	648	571	431	501	446	794	860	617

4.3 Lopende indicaties

Tabel 5 Aantal indicatie op 1 januari

	totaal	verzilverd	(nog) niet verzilverd	Verzilverd%	PGB
1 januari 2016	2.142	2.010	132	94%	
1 januari 2017	1.904	1.843	61	97%	
1 januari 2018	1.982	1.860	122	94%	
1 januari 2019	1.938	1.843	95	95%	
1 januari 2020	1.967	1.857	110	94%	78
1 januari 2021	1.677	1.577	100	94%	111
1 januari 2022	1.339	1.242	97	93%	83
1 januari 2023	1.090	902	188	83%	52

4.4 Gemeente van herkomst

Tabel 6 Herkomst van nieuwe instroom 2020 (verzilverd)

	percentage	schatting		percentage	schatting
Rotterdam	64%	298	Albrandswaard	6%	3
BARCKL*	13%	59	Barendrecht	13%	8
Stadsregio**	7%	31	Capelle aan den IJssel	34%	20
overig	17%	78	Krimpen aan den IJssel	17%	10
Totaal	100%	465	Lansingerland	13%	8
			Ridderkerk	17%	10
			Totaal	100%	59

*Barendrecht, Albrandswaard, Ridderkerk, Capelle a/d IJssel, Krimpen a/d IJssel, Lansingerland

** Nissewaard, Spijkenisse, Brielle, Hellevoetsluis, Westvoorne, Maassluis, Schiedam, Vlaardingen

Tabel 7 Herkomst van nieuwe instroom 2021 (verzilverd)

	percentage	schatting		percentage	schatting
Rotterdam	66%	290	Albrandswaard	17%	11
BARCKL	15%	66	Barendrecht	14%	9
stadsregio	6%	25	Capelle aan den IJssel	31%	20
overig	13%	56	Krimpen aan den IJssel	17%	11
Totaal	100%	437	Lansingerland	14%	9
			Ridderkerk	7%	5
			Totaal	100%	66

Tabel 8 Herkomst van nieuwe instroom 2022 (verzilverd)

	percentage	schatting		percentage	schatting
Rotterdam	63%	176	Albrandswaard	6%	2
BARCKL	12%	35	Barendrecht	6%	2
stadsregio	6%	17	Capelle aan den IJssel	52%	18
overig	19%	53	Krimpen aan den IJssel	6%	2
Totaal	100%	281	Lansingerland	16%	6
			Ridderkerk	13%	5
			Totaal	100%	35

Tabel 9 Herkomst zittend bestand 1 januari 2021 (verzilverd)

	percentage	schatting		percentage	schatting
Rotterdam	67%	1246	Albrandswaard	7%	16
BARCKL	13%	233	Barendrecht	11%	25
stadsregio	7%	125	Capelle aan den IJssel	40%	93
overig	14%	253	Krimpen aan den IJssel	11%	26
Totaal	100%	1857	Lansingerland	10%	23
			Ridderkerk	22%	50
			Totaal	100%	233

Tabel 10 Herkomst zittend bestand 1 januari 2022 (verzilverd)

	percentage	schatting		percentage	schatting
Rotterdam	67%	831	Albrandswaard	10%	16
BARCKL	13%	163	Barendrecht	13%	21
stadsregio	7%	86	Capelle aan den IJssel	40%	65
overig	13%	163	Krimpen aan den IJssel	10%	16
Totaal	100%	1242	Lansingerland	11%	19
			Ridderkerk	16%	25
			Totaal	100%	163

Tabel 11 Herkomst zittend bestand 1 januari 2023 (verzilverd)

	percentage	schatting		percentage	schatting
Rotterdam	68%	614	Albrandswaard	10%	11
BARCKL	13%	116	Barendrecht	11%	12
stadsregio	6%	57	Capelle aan den IJssel	41%	47
overig	13%	116	Krimpen aan den IJssel	10%	11
Totaal	100%	902	Lansingerland	16%	18
			Ridderkerk	14%	16
			Totaal	100%	116

4.5 Gemeente van plaatsing

Tabel 12 Gemeente van plaatsing 1 januari 2021 (verzilverd)

	percentage	schatting		percentage	schatting
Rotterdam	89%	1398	Albrandswaard	19%	30
BARCKL	10%	156	Barendrecht	18%	28
stadsregio	0%	5	Capelle aan den IJssel	26%	40
overig	1%	18	Krimpen aan den IJssel	6%	10
Totaal	100%	1577	Lansingerland	6%	10
			Ridderkerk	24%	38
			Totaal	100%	156

Tabel 13 Gemeente van plaatsing 1 januari 2022 (verzilverd)

	percentage	schatting		percentage	schatting
Rotterdam	89%	1106	Albrandswaard	16%	19
BARCKL	10%	121	Barendrecht	24%	29
stadsregio	0%	4	Capelle aan den IJssel	31%	37
overig	1%	11	Krimpen aan den IJssel	7%	8
Totaal	100%	1242	Lansingerland	7%	9
			Ridderkerk	16%	19
			Totaal	100%	121

Tabel 14 Gemeente van plaatsing 1 januari 2023 (verzilverd)

	percentage	schatting		percentage	schatting
Rotterdam	89%	802	Albrandswaard	17%	15
BARCKL	10%	88	Barendrecht	22%	19
stadsregio	0%	3	Capelle aan den IJssel	31%	27
overig	1%	9	Krimpen aan den IJssel	7%	6
Totaal	100%	902	Lansingerland	13%	11
			Ridderkerk	11%	10
			Totaal	100%	88

4.6 Gemeente van vestiging na uitstroom

Tabel 15 Gemeente van vestiging na uitstroom in 2022 (verzilverd), indien verhuisd

	percentage	schatting		percentage	schatting
Rotterdam	74%	220	Albrandswaard	24%	8
BARCKL	12%	34	Barendrecht	6%	2
stadsregio	3%	10	Capelle aan den IJssel	33%	11
overig	10%	31	Krimpen aan den IJssel	9%	3
Totaal	100%	295	Lansingerland	9%	3
			Ridderkerk	18%	6
			Totaal	100%	34

Gemeente
Rotterdam